

האשה נקנית פרק ראשון קידושין יח.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"ו מהל' נחלות
הל' יב טושיע ח"מ ס'י
רעפ סעי' ב':
קעג ב מיי פ"ד מהל'
עבדים הלכה ז:
קעד ג מיי פ"ג מהל'
נגזבה הלכה י'
סמג עין עא:
קעה ד מיי שם הל' טו:
קעז ה מיי שם הל' יד:
קעז ו מיי פ"ד מהל'
עבדים הלכה ז
סמג עין פה:
קעה ז מיי פ"ג מהל'
אישות הלכה יא
י"פ"י שם הלכה יא סמג
עין מח טושיע א"ע ס'י
לו סעיף ג:
קעס ח ט י מיי פ"ד
מנהלות עבדים
הלכה י':

באן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה. פי' בקונטרס או רוח חכמים נוחה הימנו ומימנה דצפיק מי שמת (ב"צ קמט). גזי עובדא דאיסור גיורא ה"ל תליסר אלפי זוזי זי רבא פי' צפקדון כי קא שכיב קאמר רבא רבא היכי ליקניהו רב מרי להנהו זוזי וכו' משמע דרבא לא רצה לשלם לרב מרי דז רחל ולא לא רצה לרעה ולרעה תלכות רוח והשתא וכו' לא

ולידתו בקדושה. היכא לידתו של בן בקדושה מיתלף בישראל גמור: **מ"ט** לא אמר כרבה. דליף לה מושבז עם קוהו: **משא"כ** צלמה העבריה. לקמיה בני לה: ואינה נמכרת ושנייה. לקמי' יליף ליה: **צעל כרחו**. לקמיה מפרש ליה: יסירה עליו אמה העבריה. אלמא כל הך איתנהו זה: **גנון שיערה**.

ובאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה רב חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה דכתיב ובי ירושה לעשו נתתי את הר שעייר ודלמא ישראל מומר שאני אלא מהכא כ"י לבני לוש נתתי את ער ירושה ורב חייא בר אבין מאי טעמא לא אמר כרבא מי כתיב וחשב עם קוניהו ולא עם יורשי קוניהו ורבא מאי טעמא לא אמר כרב חייא בר אבין משום כבודו דאברהם שאני: תנו רבנן יש בעברי שאין בעבריה ויש בעבריה שאין בעברי יש בעברי שהוא יוצא בשנים וביובל ובמיתת האדון מה שאין בן בעבריה ויש בעבריה שהרי עבריה יוצאה בסימנין ואינה נמכרת וגשנית ומפרין אותה בעל כורחו מה שאין בן בעברי: אמר מר יש בעברי שאין בעבריה ורמינהו יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה בסימנין אמר רב ששת יבגון שיערה יעדה פשיטא גיטא בעיא מהו דתימא לא ליבטלה הילכתא מינה קמ"ל אי הכי אמאי יוצאה בסימנין ה"ק אם לא יעדה יוצאה אף בסימנין: ואינה נמכרת וגשנית: מכלל דעבד עברי נמכר וגשנה והתניא בגיביתו ואלא בכפילו בגיביתו ולא בוממו בגיביתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו אמר רבא לא קשיא כאן בגיביתו אחת כאן בשתי גיביות א"ל אביי בגיביתו טובא משמע אלא אמר אביי לא קשיא יכאן באדם אחד כאן בשני בני אדם ת"ר הגיבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וא' וחוזר ונמכר גיבו חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל ר' אליעזר אומר אם היה גיבו כנגד מוכרו נמכר ואם לאו אינו נמכר אמר רבא בהא זכנהו ר"א לרבנן דמאי שנא גיבו חמש מאות ושוה אלף דאין נמכר דנמכר כולו אמר רחמנא ולא חציו ה"ג נמכר בגיביתו אמר רחמנא ולא נמכר בחצי גיביתו: ומפרין אותה בעל כרחו: סבר רבא למימר בעל כרחיה דאדון א"ל אביי מאי ניהו דכתבנא ליה שמרא ארבייה אמאי נקיט מרגינתא בידיה יהיבנא ליה חספא אלא אמר אביי ובעל כרחיה דאב משום פגם משפחה אי הכי עבד עברי נמי נכפינהו לבני משפחה משום פגם משפחה הדר אויל ומזבין נפשיה ה"ג הדר אויל ומזבין לה הא קתני אינה נמכרת וגשנית ומני ר"ש היא דתניא מוכר אדם את בתו לאישות ושונה לשפחות ושונה לאישות אחר שפחות אבל לא לשפחות אחר אישות רש"א כשם שאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות כך אין אדם ובפלוגתא דהני תנאי דתניא בבגדו בה כיון

וכאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה רב חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה דכתיב ובי ירושה לעשו נתתי את הר שעייר ודלמא ישראל מומר שאני אלא מהכא כ"י לבני לוש נתתי את ער ירושה ורב חייא בר אבין מאי טעמא לא אמר כרבא מי כתיב וחשב עם קוניהו ולא עם יורשי קוניהו ורבא מאי טעמא לא אמר כרב חייא בר אבין משום כבודו דאברהם שאני: תנו רבנן יש בעברי שאין בעבריה ויש בעבריה שאין בעברי יש בעברי שהוא יוצא בשנים וביובל ובמיתת האדון מה שאין בן בעבריה ויש בעבריה שהרי עבריה יוצאה בסימנין ואינה נמכרת וגשנית ומפרין אותה בעל כורחו מה שאין בן בעברי: אמר מר יש בעברי שאין בעבריה ורמינהו יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה בסימנין אמר רב ששת יבגון שיערה יעדה פשיטא גיטא בעיא מהו דתימא לא ליבטלה הילכתא מינה קמ"ל אי הכי אמאי יוצאה בסימנין ה"ק אם לא יעדה יוצאה אף בסימנין: ואינה נמכרת וגשנית: מכלל דעבד עברי נמכר וגשנה והתניא בגיביתו ואלא בכפילו בגיביתו ולא בוממו בגיביתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו אמר רבא לא קשיא כאן בגיביתו אחת כאן בשתי גיביות א"ל אביי בגיביתו טובא משמע אלא אמר אביי לא קשיא יכאן באדם אחד כאן בשני בני אדם ת"ר הגיבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וא' וחוזר ונמכר גיבו חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל ר' אליעזר אומר אם היה גיבו כנגד מוכרו נמכר ואם לאו אינו נמכר אמר רבא בהא זכנהו ר"א לרבנן דמאי שנא גיבו חמש מאות ושוה אלף דאין נמכר דנמכר כולו אמר רחמנא ולא חציו ה"ג נמכר בגיביתו אמר רחמנא ולא נמכר בחצי גיביתו: ומפרין אותה בעל כרחו: סבר רבא למימר בעל כרחיה דאדון א"ל אביי מאי ניהו דכתבנא ליה שמרא ארבייה אמאי נקיט מרגינתא בידיה יהיבנא ליה חספא אלא אמר אביי ובעל כרחיה דאב משום פגם משפחה אי הכי עבד עברי נמי נכפינהו לבני משפחה משום פגם משפחה הדר אויל ומזבין נפשיה ה"ג הדר אויל ומזבין לה הא קתני אינה נמכרת וגשנית ומני ר"ש היא דתניא מוכר אדם את בתו לאישות ושונה לשפחות ושונה לאישות אחר שפחות אבל לא לשפחות אחר אישות רש"א כשם שאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות כך אין אדם ובפלוגתא דהני תנאי דתניא בבגדו בה כיון

וכאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה רב חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה דכתיב ובי ירושה לעשו נתתי את הר שעייר ודלמא ישראל מומר שאני אלא מהכא כ"י לבני לוש נתתי את ער ירושה ורב חייא בר אבין מאי טעמא לא אמר כרבא מי כתיב וחשב עם קוניהו ולא עם יורשי קוניהו ורבא מאי טעמא לא אמר כרב חייא בר אבין משום כבודו דאברהם שאני: תנו רבנן יש בעברי שאין בעבריה ויש בעבריה שאין בעברי יש בעברי שהוא יוצא בשנים וביובל ובמיתת האדון מה שאין בן בעבריה ויש בעבריה שהרי עבריה יוצאה בסימנין ואינה נמכרת וגשנית ומפרין אותה בעל כורחו מה שאין בן בעברי: אמר מר יש בעברי שאין בעבריה ורמינהו יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה בסימנין אמר רב ששת יבגון שיערה יעדה פשיטא גיטא בעיא מהו דתימא לא ליבטלה הילכתא מינה קמ"ל אי הכי אמאי יוצאה בסימנין ה"ק אם לא יעדה יוצאה אף בסימנין: ואינה נמכרת וגשנית: מכלל דעבד עברי נמכר וגשנה והתניא בגיביתו ואלא בכפילו בגיביתו ולא בוממו בגיביתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו אמר רבא לא קשיא כאן בגיביתו אחת כאן בשתי גיביות א"ל אביי בגיביתו טובא משמע אלא אמר אביי לא קשיא יכאן באדם אחד כאן בשני בני אדם ת"ר הגיבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וא' וחוזר ונמכר גיבו חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל ר' אליעזר אומר אם היה גיבו כנגד מוכרו נמכר ואם לאו אינו נמכר אמר רבא בהא זכנהו ר"א לרבנן דמאי שנא גיבו חמש מאות ושוה אלף דאין נמכר דנמכר כולו אמר רחמנא ולא חציו ה"ג נמכר בגיביתו אמר רחמנא ולא נמכר בחצי גיביתו: ומפרין אותה בעל כרחו: סבר רבא למימר בעל כרחיה דאדון א"ל אביי מאי ניהו דכתבנא ליה שמרא ארבייה אמאי נקיט מרגינתא בידיה יהיבנא ליה חספא אלא אמר אביי ובעל כרחיה דאב משום פגם משפחה אי הכי עבד עברי נמי נכפינהו לבני משפחה משום פגם משפחה הדר אויל ומזבין נפשיה ה"ג הדר אויל ומזבין לה הא קתני אינה נמכרת וגשנית ומני ר"ש היא דתניא מוכר אדם את בתו לאישות ושונה לשפחות ושונה לאישות אחר שפחות אבל לא לשפחות אחר אישות רש"א כשם שאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות כך אין אדם ובפלוגתא דהני תנאי דתניא בבגדו בה כיון

(א) זור סא, (ב) ספרי פי' ראה פסיקתא פי' ראה, (ג) ובעינתם הארון ליתא כספיה, וסא חילוף ונגרונן כסף, ועין רש"י, (ד) לעיל די, (ה) נמוט ב: ע"ש, (ו) מיתלתא פי' משפטים פרשה יג, (ז) לקמן כ"י, (ח) נכתי' טופך: חילומא, (ט) כתובות מח, פד, ב"ק פו: כתובות נב: סנהדרין עה, יבמות קא, ב"ב ק; (י) מיתלתא פרשת משפטים פרשה ג לקמן מה, (כ) דפרי' ואפילו, (ל) נכתי' ואפילו, (מ) דפרי' והבטוח, (נ) דפרי' היולתא, (ס) דפרי' קדושה, (סא) שיק' לעי' ע, (סב) נכתי' (כ"ל רוח חכמים נוחה הימנו שלא שלם רעה תחת טובה וכו', (סג) וע"ע חוס' ב"ב קמט, (סד) ד"ה נגמנו, (סה) דפרי' ומכר, (סו) ע"ע ליתא דפרי' וגם לא טופך ע"פ הש"ס, ודפרי' תבוב גנליון ז"ל, פרקמה עליה דרב והשתא,

הגהות הגר"א
[א] גמי גיבו אלה ושהו ה' מאות נמכר וחוזר ונמכר. ב"ב ג' הרמז ט"ו ואינו חוזר ונמכר וכו' ממיתלתא והיא גירסת נטוה מהל':

מוסף תוספות
א. ותיקן ר"ת דהתם כיון שעשה לו העבדים חסד שהלוי לו יעשה עמו חסד ויתן לבניו אבל כאן שלא עשה עמו חסד שהפקידם אצלו אין צורך להחזיר לבניו. וכן ב"ב קמט. ד"ה מגמרי. ב. דתיקן בדמלוה דליבא שיעבורא יל שוה חוזר ונמכר וכו' כל שכן צפקדון שהוא בעין ואין שליחותו יד בו שיעבורא יל שוה חוזר ונמכר וכו' אדרבא טפי מסתברא דצפקדון דברשותיה דמריה איתא יחזיר. שיהו לא נטע למי. ג. [אבל] כשהורתו ולידתו שאלה בקדושה אמרין דרוח חכמים נוחה הימנו ולא אתו למיחלף בישראל גמור ולומר דיש לו חייס. טוס' ה"א"ש. ד. אפי' גב הכל מאיש אחד והעמידו בדין בפעם אחת על כולן. ש. ה. דבגניבתו מושבז חזרה גיביתו מילא כתיב בגיביתו. טוס' ה"א"ש.

תורה אור השלם

- אל התקדוה בם פי לא אתן לכם מארצם עד מדרך פה רגל פי ידשה לעשו נתתי את הר שיעיר דברים ב ה
- ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תהרסוהו וכו' מלקחה פי לא אתן לך מארצו ידשה פי לבני לוש נתתי את ער ידשה דברים ב ה
- וחשב עם קוניהו משנת הקברו לו עד שנת היבל וכו' דברים ב ה
- אם ירצה השמש עליו דמים לו שלם יבשל אם אין לו ומכר שמתו כב ב
- אם ירצה בעיני אדניו אשר לו יעדה והפקדה לנעם וכו' לא ימשל לקברה בבגדו וכו' שמתו כא ה

מוסף רש"י

כי יררשה לעשו נתתי את הר שיעיר. עשר עממין תמתי לו שבעה לבס יקני וקניו וקדמיו וקדמיו הן עמו ומולח ושעיר אחת מהם לעשו והשמים לבני לוש נכסר שהלך אמו למצרים ושחק על מה שהיו אומרים על אשתו אחותו היא עשאו כנו (דברים ב. ער. שם מדינה טס) יתירה עליו אמה העבריה. אקונה עמה בכל אלה ופסימי נערוה. כליפנין לעיל (ד. מוילתא חס' (עלוי ד). בבגדו ולא בוממו. ואין ממכרין אס העשויה שגב ואין לו מה לשלם ונגמך דעו למכר כדכתיב ומכר גיביתו (כתוב ב). ומכר פגם משפחה. גמלי הוא להס (כתובות טז) שחי נושין כדבר (סנהדרין טה).

אמר אביי בע"ב בורחיה דאב. פירש בקונטרס אס יש לו

כופין אותו ופודה אותו וק"ק להר"מ א"כ מאי קאמר בסמוך ה"ג דלזיל ומוציין לה ומה תועלת בזמירתו מאחר דנכוח אובי לפדותה ושמא י"כ לומר דנכוח בני המשפחה לפדותה ע"כ דלש משום דלא ינחא ליה לכך שחשבו לבימו ויהא פריסתו לכך עליה והשתא נחא שפיר דהדר אזיל ומוציין לה: כיון

כופין אותו ופודה אותו וק"ק להר"מ א"כ מאי קאמר בסמוך ה"ג דלזיל ומוציין לה ומה תועלת בזמירתו מאחר דנכוח אובי לפדותה ושמא י"כ לומר דנכוח בני המשפחה לפדותה ע"כ דלש משום דלא ינחא ליה לכך שחשבו לבימו ויהא פריסתו לכך עליה והשתא נחא שפיר דהדר אזיל ומוציין לה: כיון

כופין אותו ופודה אותו וק"ק להר"מ א"כ מאי קאמר בסמוך ה"ג דלזיל ומוציין לה ומה תועלת בזמירתו מאחר דנכוח אובי לפדותה ושמא י"כ לומר דנכוח בני המשפחה לפדותה ע"כ דלש משום דלא ינחא ליה לכך שחשבו לבימו ויהא פריסתו לכך עליה והשתא נחא שפיר דהדר אזיל ומוציין לה: כיון